

Bilag 3 – Indkomne høringssvar til ansøgning fra Thyborøn NordsøRal A/S om råstofindvinding i auktionsområde 562-JF Jyske Rev N (tidl. JR-2020-C)

Ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten har været i høring i perioden 11. december 2025 til den 22. januar 2026. Høringssvar, samt partshøringssvar, i forbindelse med den offentlige høringsrunde ses herunder.

Til den offentlige høring blev følgende høringssvar indsendt til Miljøstyrelsen:

- Danmarks Naturfredningsforening
- Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO
- Danmarks Fiskeriforening PO
- Etablissement- og Terrænkommendoen
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Energistyrelsen
- Energistyrelsen - Center for Grøn strøm HAV
- Sikre Farvande

Høringssvar i forbindelse med den offentlige høringsrunde ses i deres helhed herunder.

Høringssvar til den offentlige høring

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger til høring af ansøgning til tilladelse til indvinding af råstoffer i auktionsområde JR-2020-C Jyske Rev og JR-2020-A Jyske Rev (j.nr. 2021-63660 og 2021-63553).

Danmarks Naturfredningsforening (DN) og DNs afdeling i Lemvig har følgende bemærkninger til de to ansøgninger:

1. DN bemærker, at der søges samtidigt om inddragelse af to nye område ved Jyske Rev til indvinding af sand grus og ral. De 2 områder omfatter hhv 7,2 km² og 21,53 km² ekskl. påvirkningszoner ca. 50 km VNV for Thyborøn. Altså udenfor de kystnære farvande og derfor ikke omfatte af omfattet af vandrammedirektivet, men af havstrategidirektivet. Der søges i de to områder om hhv 2,0 mio. m³ over en 10-årig periode med en årlig

maksimal mængde på 0,4 mio. m³ og 5,0 mio. m³ over en 10-årig periode med en årlig maksimal mængde på 1,0 mio. m³.

2. DN bemærker, at der alene søges om slæbesugning med fokus på grus og ral og en mindre del sand, alle angiveligt unikke materialer for byggebranchen, og at den gennemsnitlige sænkning af bunden i området forudsat jævnt fordelt bliver ca. 55 og 23 cm.
3. DN bemærker, at de ansøgte indvindinger ikke overraskende ifølge miljøkonsekvensvurderingerne (MKV) ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på natur- og miljøforhold. Dette gælder både midlertidige og permanente påvirkninger inden for indvindingsområderne i den omkringliggende 500 m påvirkningszoner og i den resterende omkringliggende havbund. Det gælder uanset om hele indvindingen foretages på kortest mulige tid eller fordelt over alle 10 år.
4. DN bemærker, at der tænkes anvendt et sugesold, der hindrer sten over 20 cm i at passere, men at ral pr definition er sten mellem 3-8 cm. Det betyder at der kan suges sten op af betydeligt over ralstørrelse og det er faktisk ikke hvad der søges om eller bør give tilladelse til eftersom sten større end ral hører hjemme som substrattype stenet bund og stenrev (substrattype 4) og det er bundsubstrater som ikke skal gøres til genstand for sugning/stenfiskeri grundet deres betydning som værdifuld biotop. Sugegitteret bør derfor justeres så det kun tillader ral at passere. Det burde heller ikke være et problem eftersom der angiveligt kun findes substrattype 1 og 2 og dermed sten under 10 cm i indvindingsområdet.
5. DN bemærker, at kornstørrelser under 4-6 mm på skibet skylles tilbage i havet, hvilket betyder at havbunden efterlades med en betydelig større andel af finkornet materiale. Hermed ændres bundsubstratet i ikke nærmere beskrevet omfang, men det vil uundgåeligt have betydning for den fauna der vil kunne indfinde sig efter endt sugning. Det forhold ser DN ikke behandlet tilfredsstillende i MKV
6. DN bemærker, at der altid vil efterlades 0,5 meter ressource uanset ressourcens tykkelse. Det fremgår imidlertid ikke, hvorledes det sikres eller med hvilken sikkerhed det undgås, at der indvindes helt ned til underliggende moræne, hvilket vil medføre et totalt skifte af bundsubstrat.
7. DN bemærker, at MKV referer til havstrategidirektivets 11 deskriptorer, men ikke forholder sig substantielt til de forpligtelser og definitioner der fremgår af havstrategidirektivet og Danmarks Havstrategi II for så vidt angår havbundens integritet, herunder ikke mindst om der er tale om forstyrrelse eller tab af habitattype.
8. DN bemærker, at MKV ikke omtaler den aftalte reduktion i råstofindvinding fra 7 til 5 % af vores havareal, som er en del af den danske havplan, og hvorledes denne forøgelse af det indvindingspåvirkede danske havområde påvirker denne aftale. DN savner samtidigt en

begrundelse for behovet for at inddrage ny råstofområder på disse lokaliteter.

9. DN bemærker – som så ofte tidligere - at ROV-undersøgelser i helt utilstrækkelige til at bedømme andet end den fastsiddende og svagt mobile fauna i og på havbunden og derfor ikke leverer brugbar viden om effekterne af indvinding på den øvrige fauna, især infaunaen, som jo er den altdominerende i substrattype 1 og 2. Det er elementær marinbiologisk viden, at stort set hele bundfaunaen på blød- og sandbund ikke findes ovenpå, men nedgravet i sedimentet. De nedgravede, især flerårige, bunddyrs økologiske funktion er bl.a. at langtidsoplagre og begrave næringsstoffer. Når bunddyrene fjernes ved sandsugning, forsvinder den naturlige fjernelse af næringsstoffer, idet nedfaldent organisk stof hurtigt omsættes af bakterier på sedimentoverfladen og sendes tilbage til planktonalgerne til ny produktion og iltforbrug, så der hurtigere opstår iltvind. Samtidigt fjerner sandsugning også den effektive naturlige denitrifikation. Når de nedgravede bunddyr pumper iltholdigt vand ned i deres rør og gange opstår der et meget stort areal med iltet sediment omkring rør og gange grænsende op til det omgivende iltfrie sediment. I grænsezonen mellem iltet og iltfrit sediment reducerer bakterier nitrat til nitrit, og andre nitrit videre til frit kvælstof, der dunster af til atmosfæren. Mekanismen bidrager således til at modstå de store algeopblomstringer og iltvind og reducerer hermed behovet for nedsat kvælstofbelastning fra land når den forbliver uforstyrret. Selv om de to indvindingsområder beskrives som stærkt strømpåvirkede og i god ilttilstand, ses disse forhold ikke tilstrækkeligt beskrevet med effekter af de ændrede substratforhold.
10. Der henvises til at der er intenst fiskeri i området, men ud fra kortmaterialet i MKV, fremgår dette "intense" fiskeri ikke tydeligt. Der bør være overensstemmelse mellem kort og tekst.
11. DN skal bemærke, at råstoffer med den nuværende råstofafgift er alt for billige i lyset af deres skadevirkninger på natur og ressourcerne begrænsninger. Afgiften på råstoffer blev i 1989 fastsat til 5,00 kr pr m³ og er siden kun steget til 5,56 kr pr. m³ (2026). Desuden betyder den lave pris (råstoffer udgør under 1% af projektkomkostningerne) at der fra bygherrer-side ikke reelt søges alternative materialer og minimering af behovet.
12. DN bemærker, at Miljøstyrelsen i de nylige afslag på fornyede ansøgninger i Køge Bugt foretog en meget grundig vurdering af de oplysninger og konklusioner, der fremgik af den tilhørende MKV og i flere tilfælde nåede frem til anderledes konklusioner. Det er DN's forventning at en tilsvarende grundig vurdering vil gøre sig gældende i nærværende og kommende sager om råstofindvindinger.
13. DN bemærker, at der fra pålidelige og velinformerede kilder i landingshavnen berettes om at der, for nogen af de anvendte fartøjer på de eksisterende indvindingsområder ved Jyske Rev, hersker en udbredt

praksis med at slukke AIS-systemet når påvirkningszonen passerer efter indvinding i det udlagte indvindingsområde. Det kan tolkes som bevidst ulovlig indvinding udenfor det tilladte indvindingsområde og bør naturligvis ikke finde sted. DN skal derfor generelt opfordre til at Miljøstyrelsen dels tjekker, hvorvidt der er bemærkelsesværdigt mange AIS-udfald for indvindingsfartøjer på vej ind i eller ud af indvindingsområder, dels foretager løbende ROV-undersøgelser eller sidescan i påvirkningszonerne for at afsløre evt. ulovlig indvinding, og endelig at der på alle anvendte indvindingsfartøjer asap installeres plomberet blackboks, som registreres fartøjets aktiviteter, og som det bl.a. er kendt fra muslingefartøjer. DN finder det ikke acceptabelt, hvis ulovlig indvinding foretages af enkelte operatører på bekostning af resten af branchens renommé.

Det er afslutningsvis DN's opfattelse at der ikke bør udlægges nye råstofindvindingsområder – således heller ikke de to aktuelle - før der foreligger en national råstofplanlægning på et økosystembaseret grundlag.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO

Vedr. Høring af ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer i auktionsområde JR 2020-A og JR-2020-C, Jyske Rev (sagsnr. 2021-63553/2021-63660)

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO (FSKPO) takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende ansøgningen om tilladelse til råstofindvinding i auktionsområde JR 2020-C og JR-2020-A ved Jyske Rev.

FSKPO repræsenterer de danske skånsomme erhvervsfiskere, hvis fiskeri er direkte afhængigt af sunde fiskebestande og intakte marine økosystemer. På baggrund af vores faglige indsigt, erfaringer fra kystfiskeriet og gennemgangen af ansøgningsmaterialet må vi gøre indsigelse mod de ansøgte indvindingstilladelser.

Råstofindvindingens negative effekt på fiskeri, fiskebestande og havbundens økosystemer

Kystfiskere har i mange år observeret en direkte sammenhæng mellem råstofindvinding og faldende mængder af fisk i og omkring indvindingsområderne. Sugehovedernes fysiske forstyrrelser, fjernelse af bundsubstrat og de langvarige eftervirkninger på havbundens struktur fører til tab af levesteder, gydepladser og fødegrundlag. Jyske Rev rummer både fiskeriinteresser, værdifulde habitater og områder med betydelige naturværdier. En øget indvinding vil yderligere presse disse økosystemer og dermed kystfiskeriet.

Råstofindvinding er klassificeret som ”tabt havbund”

Det fremgår af Danmarks Havstrategi, at råstofindvinding betragtes som ”tabt natur”. Dermed er aktiviteten i sig selv naturødelæggende og ikke forenelig med målsætninger om at beskytte havbundens struktur og funktioner.

En yderligere udvidelse af indvindingsaktiviteterne er i modstrid med Havstrategidirektivet og målsætningen om god miljøtilstand.

Uoverensstemmelser med EU's Biodiversitetsstrategi og FN's Verdensmål

Øget råstofindvinding:

- øger presset på allerede belastede habitater,
- er ikke baseret på økosystembaseret forvaltning,
- underminerer Verdensmål 14 om beskyttelse af marine økosystemer og
- strider imod Verdensmål 12 om bæredygtig og effektiv udnyttelse af naturressourcer.

Klimaeffekter og manglende hensyn til havets CO₂-lager

Ny forskning viser, at forstyrrelse af havbundens sedimenter kan frigive betydelige mængder lagret CO₂. Råstofindvinding i skalaen som ansøgt kan derfor bidrage til øget klimabelastning – et forhold der ikke er tilstrækkeligt belyst i materialet. FSKPO finder det uacceptabelt, at der gives tilladelse til yderligere indvinding uden at disse klimakonsekvenser er solidt dokumenteret.

Mangelfuld langsigtet planlægning og ressourceforvaltning

Der findes ingen samlet marin råstofplan i Danmark, og der foreligger ikke dokumentation for, hvor vedvarende store mængder råstoffer skal hentes i fremtiden – herunder til:

- byggeri,
- energioer,
- kystbeskyttelse.

Det er uforsvarligt at udvide råstofindvindingen uden et samlet økosystembaseret grundlag og en plan for bæredygtig udnyttelse.

Manglende dokumentation for påvirkning af fiskeri og fisk

Ansøgningsmaterialet redegør ikke tilstrækkeligt for:

- påvirkningen på lokale fiskearter,
- effekter på gydeområder,
- konsekvenser for kystfiskeriets økonomiske grundlag.

Dette er en væsentlig mangel, som alene bør føre til afslag.

Ingen vurdering af kumulative effekter

Jyske Rev er allerede påvirket af andre menneskelige aktiviteter (trawlfiskeri, eksisterende råstofindvinding, energiudbygning m.v.). De samlede effekter på økosystemet er utilstrækkeligt belyst.

Fravær af analyse af alternativer

Ansøger forholder sig ikke til:

- muligheden for at bruge genanvendte materialer,
- materialer fra havneudgravninger eller sejlrender,
- substitution af råstoffer i byggeriet.

Dette er i strid med råstoflovens princip om hensigtsmæssig og ressourceøkonomisk anvendelse.

FSKPO's konklusion og anbefaling

På baggrund af ovenstående vurderer FSKPO, at der ikke kan gives tilladelse til råstofindvinding i både auktionsområde JR-2020-A og JR-2020-C.

Vi anbefaler følgende:

1. Ansøgningen bør afvises, da aktiviteten vurderes at kunne påføre betydelig skade på fiskebestande, havbunds natur og kystfiskeriet.
2. Der bør etableres et midlertidigt stop for råstofindvinding i gyde- og opvækstområder, indtil en økosystembaseret marin råstofplan foreligger.
3. Miljøstyrelsen bør igangsætte en proces, der kortlægger:
 - tab af biodiversitet,
 - CO₂-frigivelse fra havbunden,
 - råstofforbrugets langsigtede bæredygtighed.
4. Alternativer til jomfruelige råstoffer skal vurderes grundigt før nye tilladelser gives.
5. Hensynet til kystfiskeriet skal indgå som et selvstændigt miljø- og samfundsparameter i vurderingerne.

Afsluttende bemærkning

FSKPO opfordrer Miljøstyrelsen til at tage et helhedsorienteret og ansvarligt hensyn til havnaturen. Danmark har både nationale og internationale forpligtelser til at beskytte havets økosystemer, og en udvidelse af råstofindvindingen ved Jyske Rev vil være et skridt i modsat retning.

FSKPO står gerne til rådighed for uddybende bemærkninger.

Danmarks Fiskeriforening PO

Høring af ansøgning om tilladelse til indvinding i område JR-2020-C Jyske Rev (sagsnr. 2021-63660)

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (herefter DFPO) har den 3. december 2025 modtaget ovennævnte høring.

DFPO skal indledningsvis takke for muligheden for at give bemærkninger til ansøgning om tilladelse til indvindingen på Jyske Rev område JR-2020-C. DFPO's bemærkninger til høringen fremgår nedenfor.

DFPO's bemærkninger

DFPO anerkender, at andre erhverv end fiskerierhvervet har brug for adgang til de marine områder omkring Danmark. Det er imidlertid væsentligt at holde for øje, at hvor fisk er en fornybar ressource, som løbende kan høstes, kan råstoffer til havs kun indvindes én gang. Når råstofferne fjernes, forsvinder de samtidig med de tilhørende habitattyper.

Råstofindvinding bør derfor gennemføres med størst muligt hensyn til de erhverv, der er afhængige af netop bundforhold. For fiskeriet angår dette fangst-, gyde-, opvækst- og fødesøgningsarealer. Det er afgørende, at der tages hensyn til disse for fiskeriet centrale arealer ved tildeling af råstoftilladelser — især når de ansøgte indvindingsmængder er meget betydelige, og når der er tale om et nyt område, hvor der ikke tidligere er indvundet. Det bør sikres, at råstofindvinding i danske farvande alene sker i områder, hvor påvirkningen af havnaturen er mindst mulig.

Registrering og kontrol af indvinding

Det er uklart for fiskerierhvervet, hvordan de indvundne mængder registreres, og hvordan monitoringen med de indvindende fartøjer kontrolleres. Disse informationer bør være let tilgængelige, så den specifikke indvinding i det specifikke område nemmere kan monitoreres – også udefra.

Kumulative effekter på Jyske Rev

Der er blevet indvundet råstoffer fra Jyske Rev over en meget lang årrække, og DFPO vil gerne efterspørge en samlet opgørelse over de mængder af råstoffer, der er blevet indvundet gennem årene fra Jyske Rev samlet set. Det bør vurderes, om området fortsat kan bære, at der årligt indvindes millioner af kubikmeter råstoffer derude. De kumulerede effekter af alle råstofindvindinger på Jyske Rev bør opgøres og vurderes.

Påvirkning af fiskeriaktiviteter

Under aktivt fiskeri i råstofområder er erhvervsfartøjer ofte begrænsede i deres muligheder for at navigere, når deres redskaber bjærges eller sættes ud. Det er afgørende, at alle fartøjer i den forbindelse udviser godt sømandskab ved at holde afstand til erhvervsfiskerfartøjer – og ikke mindst respektere erhvervsfiskernes redskaber, som i disse områder ofte er garn.

I området og i tæt tilknytning hertil er der en række historiske fangstpladser, der er tæt knyttet til bundhabitatet, som fiskerne er meget interesserede i forsat at kunne anvende.

Fiskerne, der benytter Jyske Rev, ser gerne, at der tages nødvendige hensyn til deres aktiviteter, når de anvender fiskeriområder, der samtidig er udlagt til råstofindvinding. Der burde være plads til begge erhverv i områderne, og der bør samtidig etableres en procedure for, hvordan fiskerne kan kommunikere deres garnpositioner til råstoffartøjerne, så konflikter, hvor garn bliver ødelagt fremadrettet, kan undgås.

Opsættende virkning ved tvivl om væsentlige miljøpåvirkninger

DFPO finder det væsentligt at understrege, at der bør gælde opsættende virkning i tilfælde, hvor der foreligger tvivl om de miljømæssige eller fiskerimæssige konsekvenser af den ansøgte indvinding. Da råstofindvinding kan medføre irreversible ændringer i bundhabitatet og påvirke centrale fangst- og opvækstområder, bør der ikke igangsættes aktiviteter, før en fuldstændig vurdering af de kumulative effekter af råstofindvindingen på Jyske Rev foreligger.

Etablisement- og Terrænkommendoen

Høringssvar vedrørende auktionsområde JR-2020-C Jyske Rev (J. nr. 2021-63660)

Etablisement- og Terrænkommendoen har modtaget høring vedrørende auktionsområde JR-2020-C Jyske Rev.

Efter høring af myndigheder under Forsvarsministeriet, skal Etablisement- og Terrænkommendoen oplyse, at der ikke er bemærkninger til høringen.

Eventuelle henvendelser i sagen bedes rettet til sagsbehandler Inge H. Nielsen pr. mail: fes-nps28@mil.dk eller telefon 7281 3375.

Slots- og Kulturstyrelsen

Høringssvar og afgørelse om afklaring af påvirkning af fortidsminder på havbunden ved indvinding af råstoffer på havet i auktionsområde JR-2020-A Jyske Rev

Miljøstyrelsen har den 3. december 2025, sendt sag 2021-63553 i stjernehøring til Slots- og Kulturstyrelsen.

Afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at det i den medsendte Miljøkonsekvensvurdering ikke er tilstrækkeligt belyst, hvorvidt der på en passende måde er påvist, beskrevet og vurderet projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på kulturarven. Det kan derfor være nødvendigt, at den ansvarlige for anlægsarbejdet eller aktiviteten udfører en marinarkæologisk forundersøgelse for bygherres regning.

Slots- og Kulturstyrelsen kan vejlede projektansvarlige om hvilke hensyn, der skal varetages i udførelsen af den marinarkæologiske forundersøgelse.

Bygherre bedes kontakte Slots- og Kulturstyrelsen med henblik på at afklare hvorvidt det er nødvendigt at foretage en marinarkæologiske forundersøgelse i form af en geoarkæologisk analyse.

Afgørelsen er truffet efter museumsloven §29 g stk. 4.

Begrundelse

Hvis Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, at miljøkonsekvensrapporten ikke i tilstrækkeligt omfang har belyst om projektet påvirker beskyttet kulturarv, kan styrelsen stille krav om udførelse af yderligere marinarkæologiske forundersøgelser.

Formålet med at udføre en marinarkæologisk forundersøgelse i forbindelse med miljøkonsekvensrapporten er på forhånd at tage stilling til evt. berørte beskyttede fortidsminder og vrøg mv., så en evt. standsning af arbejdet i videst muligt omfang kan undgås.

Reglen er, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af fortidsminder på havbunden, herunder også vrøg og skibsladninger, jf. museumslovens § 29 g, stk. 1 og 2.

Baggrund for sagen

Bygherre har ansøgt om tilladelse hos Miljøstyrelsen til at indvinde råstoffer på havet i auktionsområde JR-2020-C Jyske Rev og har i den forbindelse medsendt *Miljøkonsekvensvurdering for nyt råstofindvindingsområde på Jyske Rev, JR-2020-C*.

Sagens videre forløb

For at begrænse eller potentielt helt undgå behovet for marinarkæologisk feltarbejde kan forundersøgelsen udføres trinvist. I så fald kan forundersøgelsen indledes med en geoarkæologisk analyse.

Geoarkæologisk analyse

Arbejde udføres efter Vejledningen om marinarkæologisk forundersøgelse og tekniske standarder.

1. Den geoarkæologiske analyse udføres for, at præcisere og begrænse behovet for at udføre marinarkæologisk feltarbejde. Dette er som oftest på større anlægsprojekter, hvor et geofysisk survey under alle omstændigheder foretages som en del af forberedelserne til anlægsarbejdet.
2. Den geoarkæologiske analyse skal resultere i en kortlægning af den uberørte havbunds bathymetri og stratigrafi samt udpegning af områder med høj, mellem og lav risiko for fortidsminder og en udpegning af anomalier på havbunden som arkæologisk fagligt kvalificeres i fire kategorier.
3. Den geoarkæologiske analyse danner grundlag for at udpege konkrete sikkerhedszoner omkring de udpegede anomalier af kategori 1, 2 og 3 samt mellem- og højrisikoområder.
4. Hvis der efter den geoarkæologiske analyse ikke er grundlag for at foretage yderligere forundersøgelser, afsluttes den analysen med en statusrapport, der skal godkendes af Slot- og kulturstyrelsen.

Marinarkæologisk feltarbejde

Hvis det ikke er muligt at respektere sikkerhedszoner omkring anomalier af kategori 1, 2 og 3 samt mellem- og højrisikoområder jf. de tekniske standarder, skal projektansvarlige afklare om der er tale om et beskyttet fortidsminde eller et beskyttet skibsvrag eller skibsladning, eller om der er tale om dele af sådanne vrag eller genstande, der er ejet af staten.

1. Den marinarkæologiske forundersøgelse udføres på baggrund af udpegninger ved den geoarkæologiske analyse for at afklare, om anomalier og risikoområder rummer ukendte beskyttede fortidsminder.
2. Er der ikke foretaget en geoarkæologisk analyse, udføres forundersøgelsen på baggrund af den arkivalske kontrol, eller på baggrund af Slots- og Kulturstyrelsens krav i henhold til museumslovens § 29 g stk. 4.
3. Den marinarkæologiske forundersøgelse har udelukkende til formål at konstatere om der er fortidsminder, stenalderbopladser, vrag, skibsladninger eller andre muligvis beskyttede genstande og deres umiddelbare omfang.
4. Projektansvarlige skal under forundersøgelsen tilvejebringe oplysninger om karakteristika, omfang, bevaringstilstand og datering. Oplysningerne skal tilvejebringes uden indgreb i beskyttede fortidsminder eller vrag.
5. Findes der under anlægsarbejde eller en aktivitet på havbunden spor af fortidsminder eller vrag, skal arbejdet straks standses og fundet anmeldes til kulturministeren (Slots- og Kulturstyrelsen).

Læs mere om processen for marinarkæologisk arbejder i vejledningen på styrelsens hjemmeside: [Marinarkæologisk forundersøgelse](#)

Lovgrundlag

Reglerne om fortidsminder er fastsat i museumslovens kapitel 8 a (lovbekendtgørelse nr. 1017 af 7. juli 2025 Bekendtgørelse af museumsloven).

Museumslovens § 29 g, stk. 1, fastsætter, at der må ikke foretages ændringer i tilstanden af fortidsminder på havbunden, hvis de befinder sig i territorialfarvandet eller på kontinentalsoklen, dog ikke ud over 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles.

Museumslovens § 29 g, stk. 2, fastsætter, at der må ikke foretages ændringer i tilstanden af vrage af skibe eller skibsladninger, der må antages at være gået tabt for mere end 100 år siden, hvis de befinder sig i de områder, der er nævnt i stk. 1, i vandløb eller i søer.

Museumslovens § 29 g, stk. 3, fastsætter, at Slots- og Kulturstyrelsen kan bestemme, at vrage af skibe eller andre fartøjer, der er gået tabt for mindre end 100 år siden, skal være omfattet af bestemmelsen i stk. 2.

Museumslovens § 29 g, stk. 4, fastsætter, at Slots- og Kulturstyrelsen i forbindelse med et anlægsarbejde eller en aktivitet på havbunden kan stille krav om, at den ansvarlige for anlægsarbejdet eller aktiviteten udfører en marinarkæologisk forundersøgelse.

Klagevejledning

Afgørelsen kan ikke påklages til ministeren eller anden administrativ myndighed, jf. Museumslovens § 29 t, stk. 2, samt bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Slots- og Kulturstyrelsen, jf. samme bekendtgørelses § 12, stk. 3 og 4.

Hvis du vil indbringe Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse for domstolene, skal en sag være anlagt inden 6 måneder, fra du har fået meddelelse om afgørelsen, jf. museumslovens § 29 x.

Hvis du har spørgsmål

Du kan læse mere om fortidsminder og museumsloven på styrelsens hjemmeside: [Havbundens fortidsminder](#)

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os. Handler din henvendelse om dette brev, beder vi dig om at oplyse sagens journalnummer, der findes øverst i dette brev.

Energistyrelsen

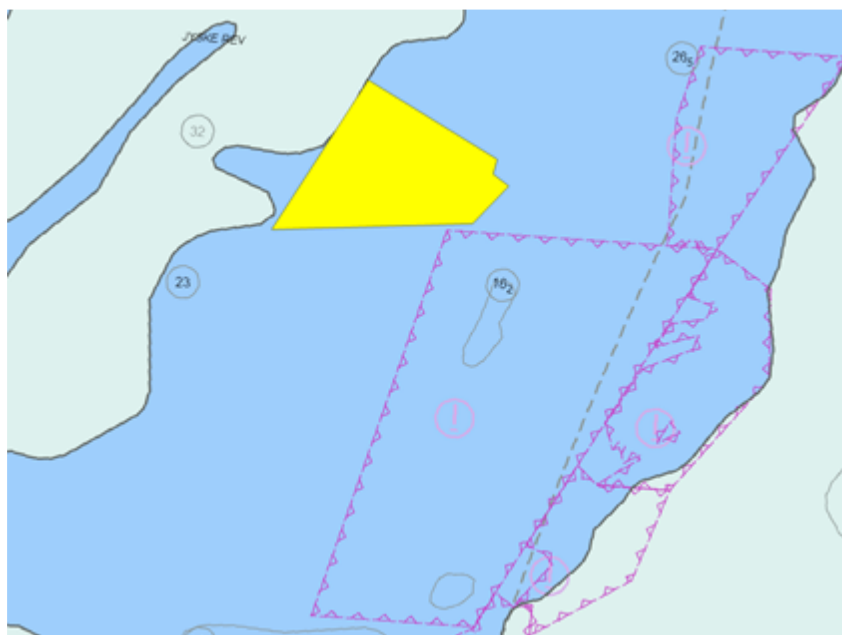
Energistyrelsen bemærker, at der, ca. 8 km fra den 500 m brede buffer omkring ansøgningsområdet, er udlagt en zone i havplanen til CO₂-lagring. Energistyrelsen har udbudt dette område, og der kan således blive gennemført et CO₂-lagringsprojekt ganske tæt på ansøgningsområdet. Et eventuelt CO₂-lagringsområde kan indebære en række seismiske undersøgelser, boreaktiviteter og etablering af platform, og disse aktiviteter indebærer alle en øget trafik i området. Der henvises desuden til samrådsnotat af december 2024 på overlap mellem udviklingszonerne, Ec3 og R73, indgået af MIM og KEFM.

Energistyrelsen - Center for Grøn strøm HAV

Center for Grøn Strøm HAV har ingen bemærkninger.

Sikre Farvande

Ansøgningen om råstofindvinding i område JR-2020-C Jyske Rev giver ikke Sikre Farvande, Beredskabsstyrelsen anledning til indsigelser.

Der henvises til vedlagte bekendtgørelse og vurderingsskema, som bedes efterlevet i relevant omfang.

Partshøringssvar

Ansøgers partshøringssvar blev indsendt som to separate notater. Det ene notat udarbejdet af GEUS og omhandlende kulturarv er vedhæftet separat (Bilag 4). I det andet notat havde ansøger følgende bemærkninger:

1.	Indledning	12
2.	Beskrivelse af projektets baggrund og formål	12
3.	Kort resumé af ansøgningsprocessen og modtagne høringssvar	12
4.	Metode.....	12
5.	Gennemgang af den metodiske tilgang til analyse af høringssvarene	12
6.	Beskrivelse af kilder og dataanvendelse	13
7.	Faglig vurdering af høringssvar vedrørende kumulative påvirkninger af fiskebestande	13
8.	Detaljeret gennemgang og analyse af høringssvar	13
9.	Besvarelse af høringssvar med relevant faglig og teknisk information.....	15
10.	Referencer	25

1. Indledning

Notatet vil omfatte en systematisk faglig vurdering af indkomne bemærkninger fra relevante interessenter vedrørende kumulative påvirkninger af fiskebestande.

2. Beskrivelse af projektets baggrund og formål

Thyborøn Nordsøral A/S har ansøgt om tilladelse til indvinding af råstoffer på havet i auktionsområde JR-2020-A og JR-2020-C Jyske Rev, beliggende i Nordsøen. Rambøll har udarbejdet Miljøkonsekvensvurderingerne (fase IIB) i forbindelse med ansøgningsarbejdet. Indvindingsmængden for JR-2020-A er angivet til en samlet mængde på 5,0 mio. m³ over en 10-årig periode med en årlig mængdebegrænsning på 1,0 mio. m³ og for JR-2020-C til en samlet mængde på 2,0 mio. m³ over en 10-årig periode, med en årlig mængdebegrænsning på 400.000 m³.

3. Kort resumé af ansøgningsprocessen og modtagne høringsvar

I forbindelse med den offentlige høring af ansøgningerne, der blev offentliggjort hhv. den 3. december 2025 og 11. december 2025, har Miljøstyrelsen modtaget høringsvar fra flere interessenter, heriblandt Danmarks Naturfredningsforening, Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO, Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, Etablissement- og Terrænkommendoen, Slots- og Kulturstyrelsen, Energistyrelsen, Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, og Sikre Farvande.

Miljøstyrelsen har sendt disse høringsvar i partshøring til Thyborøn Nordsøral A/S for at sikre, at relevante punkter og bekymringer adresseres tilfredsstillende. Rambøll er blevet kontaktet af Askehave & Askehave for at assistere Thyborøn Nordsøral A/S videre i processen med at hjælpe Miljøstyrelsen med at adressere interessenterernes bekymringspunkter.

Pågældende notat vil adressere høringsvar modtaget af Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) modtaget d. 22. januar 2026 og høringsvar fra Forening for Skånsomt Kystfiskeri Producent Organisation (FSK-PO) d. 14. januar 2026.

De afgivne høringsvar er til notatet vedlagt som hhv. bilag 1 og bilag 2.

4. Metode

5. Gennemgang af den metodiske tilgang til analyse af høringsvarene

Rambølls opgave som rådgiver består i at forholde sig til data og underbygge argumentation i forhold til miljøet og hovedsageligt adressere miljømæssige spørgsmål, konsekvenser og tekniske aspekter. Der er visse elementer i høringsvarene, som ligger udenfor rådgivers muligheder at adressere, da de involverer rent politiske beslutninger eller emner, der ikke direkte kan underbygges med miljødata. Disse inkluderer f.eks.:

FSK-PO's anbefaling om afvisning af ansøgningen:

- FSK-PO anbefaler et midlertidigt stop for råstofindvinding indtil en økosystembaseret marin råstofplan foreligger.
 - Beslutningen om at stoppe eller fortsætte indvinding er politisk og ligger udenfor Rambølls mandat.

FSK-PO's adressering af manglende dokumentation for påvirkning af fiskeri og fisk:

- FSK-PO ønsker en redegørelse for konsekvenser for kystfiskeriets økonomiske grundlag.
 - Rambøll vurderer, at en sådan redegørelse ligger udenfor rådgivers mulighed at adressere. De socioøkonomiske konsekvenser vurderes ikke alene betinget af de potentielle konsekvenser fra marin råstofindvinding, men ligeledes afhængig af markedsværdi, udbud og efterspørgslen samt politiske beslutninger ift. bl.a. kvoter og landinger.

Sådanne områder kræver beslutningstagning på regeringsniveau eller myndighedsniveau og kan ikke direkte afhjælpes gennem dataanalyse eller miljørådgivning, som Rambøll leverer. Til besvarelse af høringsbemærkningerne knyttet til de miljømæssige bekymringer og tekniske aspekter vil Rambøll bidrage med faglige vurderinger og anbefalinger.

6. Beskrivelse af kilder og dataanvendelse

Notatet vil inkludere relevante analyser og anbefalinger baseret på eksisterende data og fase IIB-miljøkonsekvensvurderingen, samt suppleret med ny data i relevant omfang.

Ny data vil bestå af:

- Den gennemsnitlige årlige fiskeriindsats fra bundtrawl ((MW) fiskeritimer) i perioden 2021 – 2024 (International council for the exploration of the sea, 2026).

7. Faglig vurdering af høringssvar vedrørende kumulative påvirkninger af fiskebestande

8. Detaljeret gennemgang og analyse af høringssvar

a) Høringsbemærkning fra FSK-PO:

- I. **Råstofindvinding er klassificeret som "tabt havbund"**
 - a. Det fremgår af Danmarks Havstrategi, at råstofindvinding betragtes som "tabt natur". Dermed er aktiviteten i sig selv naturødelæggende og ikke forenelig med målsætninger om at beskytte havbundens struktur og funktioner.
 - b. En yderligere udvidelse af indvindingsaktiviteterne er i modstrid med Havstrategidirektivet og målsætningen om god miljøtilstand.
- II. **Klimaeffekter og manglende hensyn til havets CO₂-lager**

Ny forskning viser, at forstyrrelse af havbundens sedimenter kan frigive betydelige mængder lagret CO₂. Råstofindvinding i skalaen som ansøgt kan derfor bidrage til øget klimabelastning – et forhold der ikke er tilstrækkeligt belyst i materialet.

FSK-PO finder det uacceptabelt, at der gives tilladelse til yderligere indvinding uden at disse klimakonsekvenser er solidt dokumenteret.

III. **Manglende dokumentation for påvirkning af fiskeri og fisk**

Ansøgningsmaterialet redegør ikke tilstrækkeligt for:

- påvirkningen på lokale fiskearter,
- effekter på gydeområder,
- konsekvenser for kystfiskeriets økonomiske grundlag.

Dette er en væsentlig mangel, som alene bør føre til afslag.

IV. **Ingen vurdering af kumulative effekter**

Jyske Rev er allerede påvirket af andre menneskelige aktiviteter (trawlfiskeri, eksisterende råstofindvinding, energiudbygning m.v.). De samlede effekter på økosystemet er utilstrækkeligt belyst.

V. **Fravær af analyse af alternativer**

Ansøger forholder sig ikke til:

- muligheden for at bruge genanvendte materialer,
- materialer fra havneudgravninger eller sejlrender,
- substitution af råstoffer i byggeriet.

Dette er i strid med råstoflovens princip om hensigtsmæssig og ressourceøkonomisk anvendelse.

b) Høringsbemærkning fra DFPO:

I. **Registrering og kontrol af indvinding**

Det er uklart for fiskerierhvervet, hvordan de indvundne mængder registreres, og hvordan monitoringen med de indvindende fartøjer kontrolleres. Disse informationer bør være let tilgængelige, så den specifikke indvinding i det specifikke område nemmere kan monitoreres – også udefra.

II. **Kumulative effekter på Jyske Rev**

Der er blevet indvundet råstoffer fra Jyske Rev over en meget lang årrække, og DFPO vil gerne efterspørge en samlet opgørelse over de mængder af råstoffer, der er blevet indvundet gennem, årene fra Jyske Rev samlet set. Det bør vurderes, om området fortsat kan bære, at der årligt indvindes millioner af kubikmeter råstoffer derude. De kumulerede effekter af alle råstofindvindinger på Jyske Rev bør opgøres og vurderes.

III. **Påvirkning af fiskeriaktiviteter**

Under aktivt fiskeri i råstofområder er erhvervsfartøjer ofte begrænsede i deres muligheder for at navigere, når deres redskaber bjærges eller sættes ud. Det er afgørende, at alle fartøjer i den forbindelse udviser godt sømandskab ved at holde afstand til erhvervsfiskerfartøjer – og ikke

mindst respektere erhvervsfiskernes redskaber, som i disse områder ofte er garn.

I området og i tæt tilknytning hertil er der en række historiske fangstpladser, der er tæt knyttet til bundhabitatet, som fiskerne er meget interesserede i forsat at kunne anvende.

Fiskerne, der benytter Jyske Rev, ser gerne, at der tages nødvendige hensyn til deres aktiviteter, når de anvender fiskeriområder, der samtidig er udlagt til råstofindvinding. Der burde være plads til begge erhverv i områderne, og der bør samtidig etableres en procedure for, hvordan fiskerne kan kommunikere deres garnpositioner til råstoffartøjerne, så konflikter, hvor garn bliver ødelagt fremadrettet, kan undgås.

VI. Opsættende virkning ved tvivl om væsentlige miljøpåvirkninger

DFPO finder det væsentligt at understrege, at der bør gælde opsættende virkning i tilfælde, hvor der foreligger tvivl om de miljømæssige eller fiskerimæssige konsekvenser af den ansøgte indvinding.

Da råstofindvinding kan medføre irreversible ændringer i bundhabitatet og påvirke centrale fangst- og opvækstområder, bør der ikke igangsættes aktiviteter, før en fuldstændig vurdering af de kumulative effekter af råstofindvindingen på Jyske Rev foreligger.

9. Besvarelse af høringssvar med relevant faglig og teknisk information

a) Besvarelse af høringsbemærkning fra FSK-PO:

- I. Rambøll oplyser, at marin råstofindvinding ifølge Danmarks Havstrategi angiver aktiviteten som en presfaktor som i hht. havstrategiens miljømålsætning kan forårsage en fysisk forstyrrelse af havbunden (havbundens integritet, D6C2) og fysisk tab (havbundens integritet, D6C1).
Målsætningen for Danmarks Havstrategi er ikke at forbyde aktiviteter, men snare at vurdere hvorvidt de sandsynlige påvirkninger fra det konkrete projekt er i overensstemmelse med målsætningen for GES (God miljøtilstand). Målsætningen for D6C1 er, at fysisk tab af havbund skal holdes på et niveau, hvor havbundens struktur, funktion og habitattyper ikke kompromitteres. For D6C2 er målet, at fysisk forstyrrelse ikke medfører negativ påvirkning af havbundens økosystemer, hvilket vurderes arealbaseret ud fra habitatfølsomhed og påvirkningsgrad.
Rambøll vurderer, at den ansøgte råstofindvinding for JR-2020-A og JR-2020-C er tilstrækkeligt belyst i det fremsendte ansøgningsmateriale.
- II. Rambøll meddeler, at det ikke er rådgivers ansvar at tillade et projekt, men at dette er op til Miljøstyrelsen som ansvarlig myndighed på området.
- III. Det er Rambøll's vurdering, at den eksisterende Miljøkonsekvensvurdering tilstrækkeligt redegør for påvirkningen af de lokale fiskearter og effekt på nærliggende gydeområder, som redegjort i afsnit 8.3 for både JR-2020-A og JR-2020-C. Det er Rambøll's holdning, at det ikke er rådgivers ansvar at redegøre for de potentielle konsekvenser

for kystfiskeriets økonomiske grundlag, da dette i høj grad er styret af bl.a. markedsværdi, udbud og efterspørgslen samt politiske beslutninger ift. bl.a. kvoter og landinger.

- IV. Rambøll kan tilføje følgende til bemærkningen: Marin råstofindvinding er ifølge Danmarks Havplan udelukkende tiltænkt at kunne foregå inden for de udlagte udviklingszoner. Marin råstofindvinding på Jyske Rev ligger inden for udviklingszonen R73, som deles med udviklingszoner udlagt som sejladskorridor (S145, S10), CO₂-lagring (EC3) og vedvarende energi og energioer (Ei4). Marin råstofindvinding kan ifølge Danmarks Havplan foregå i sameksistens med andre aktiviteter hvis, det ikke konflikter fysisk eller sikkerhedsmæssigt, og kan forvaltes samtidigt. Marin råstofindvinding er en midlertidig aktivitet inden for et geografisk afgrænset område. Marin råstofindvinding med bagudrettet slæbesugning begrænser ikke adgangen til fiskeri med trawl, men vil ift. offshore energiudbygning have en vis beslaglæggelse af havbundens areal inden for indvindingens 10-årige tilladelsesperiode. Det er Rambøll's vurdering, at besvarelsen er tilstrækkelig.
- V. Rambøll vurderer, at den ansøgte indvinding tilstrækkeligt er vurderet op imod mulige relevante alternativer. For både JR-2020-A og JR-2020-C er dette gjort i kapitel 4 i miljøkonsekvensvurderingen.

b) Besvarelse af høringsbemærkning fra DFPO:

- I. Det er Rambøll's vurdering, at denne bemærkning skal adresseres af Miljøstyrelsen, som ansvarlig myndighed for området. Rambøll oplyser, at fiskerierhvervet kan finde oplysninger via Miljøstyrelsens Marine Råstofindberetningssystem "MARIS" på www.raastofindvinding.dk.
- II. Rambøll orienterer om, at der jf. Råstofbekendtgørelsens (BEK nr 1680 af 17/12/2018) bilag 3 for Krav til efterforskning og miljøvurdering, jf. §8, stk 3 under andre oplysninger, skrives:

Der skal også indhentes oplysninger om eventuel anden tilladt råstofindvinding eller andre projekter, som i kumulation med den ansøgte indvinding kan medføre, at miljø- og naturinteresser eller øvrige interesser kan blive påvirket.

Rambøll gør derfor opmærksom på, at den ansøgte marine råstofindvinding ved JR-2020-A og JR-2020-C skal vurderes op imod anden tilladt råstofindvinding og andre projekter, som i kumulation potentielt kan påvirke miljø- og naturinteresser. Rambøll vurderer, at nærliggende udløbne indvindingstilladelser ikke udgør en mulig kumulativ effekt, da aktiviteten for disse er afsluttet. For at der kan forekomme en kumulativ påvirkning skal projekterne overlapper både i tid og rum. Hvorvidt "området fortsat kan bære, at der årligt indvindes millioner af kubikmeter råstoffer derude" er via den akustiske kortlægning (Fase IA) for ressourcens tilgængelighed kortlagt og præsenteret i den geofysiske

detaillkortlægning (Fase IB), som for JR-2020-A og JR-2020-B er udarbejdet af GEUS.

Som redegjort i miljøkonsekvensrapporten for JR-2020-A og på baggrund af den geofysiske kortlægning af ansøgningsområdet foretaget i 2020 vurderes den tilstedeværende restressource for området at være fordelt i langstrakte rygge af grus og ral med mellemliggende trug af sand på tværs gennem ansøgningsområdet. Baseret på vibrocore borer anses den samlede mængde grus og ral til et volumen på ca. 4,1 mio. m³, mens bruttovolumen inkl. sand har en samlet volumen på 8,3 mio. m³.

Ansøger ønsker tilladelse til omlægning af JR-2020-A til eneretsområde med en forventet fremtidig indvinding på maksimalt 5,0 mio. m³ over en 10-årig periode med en årlig maksimal mængde på 1,0 mio. m³. Den ansøgte mængde er dermed betydeligt lavere end samlede tilgængelige ressource.

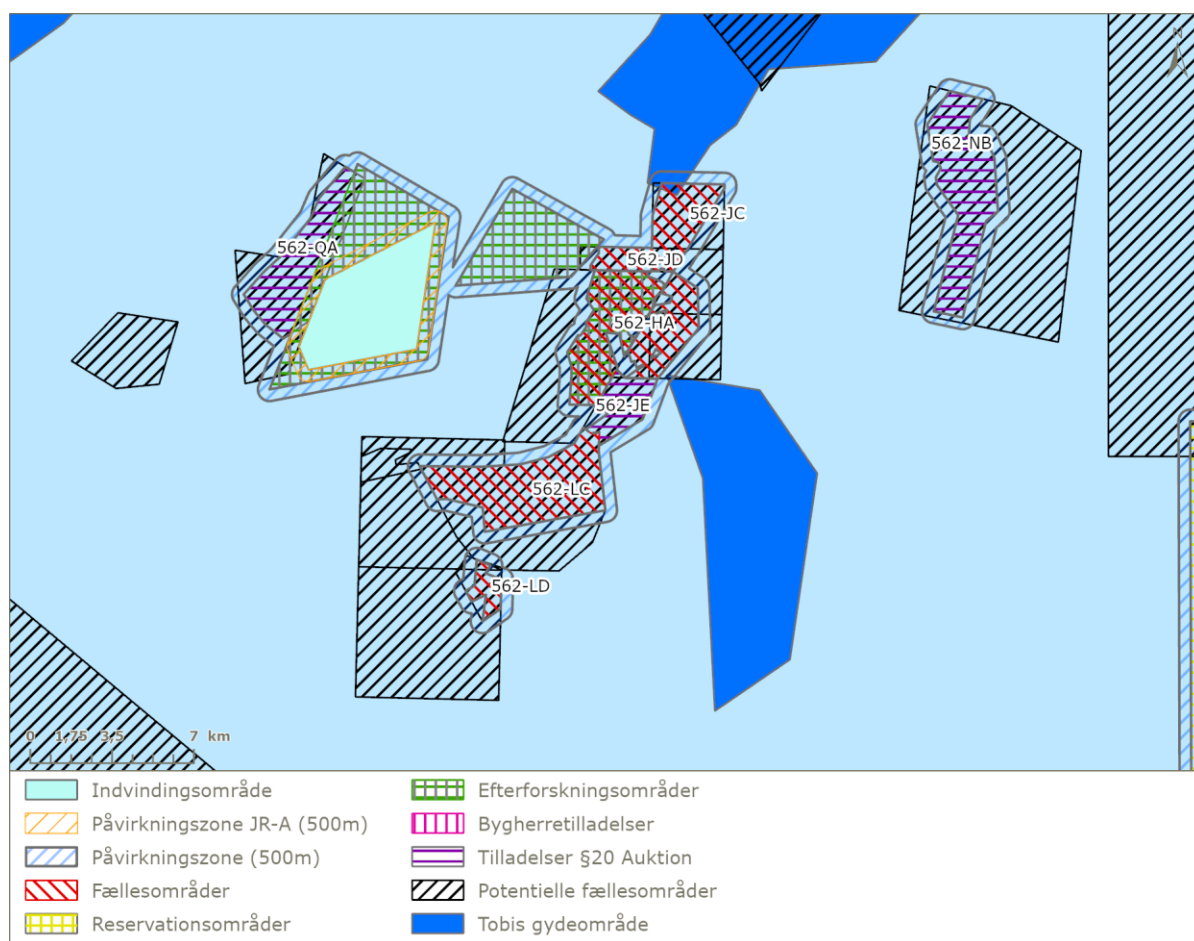
I miljøkonsekvensrapporten for JR-2020-C vurderes den tilstedeværende restressource for området at være fordelt i to adskilte strøg, som udviser tiltagende mægtigheder i nordøstlig retning af indvindingsområdet. Overordnet er det vurderet, af der ud fra vibrocore borer (gennemsnitligt 58,8 % grus-ral) må antages, at der i det samlede indvindingsareal forefindes en uudnyttet ressourcemægtighed på ca. 2,0 mio. m³ grus og ral.

Ansøger ønsker tilladelse til omlægning af JR-2020-C til eneretsområde med en forventet fremtidig indvinding på maksimalt 2,0 mio. m³ over en 10-årig periode med en årlig maksimal mængde på 0,4 mio. m³. Den ansøgte mængde er dermed betydeligt lavere end samlede tilgængelige ressource.

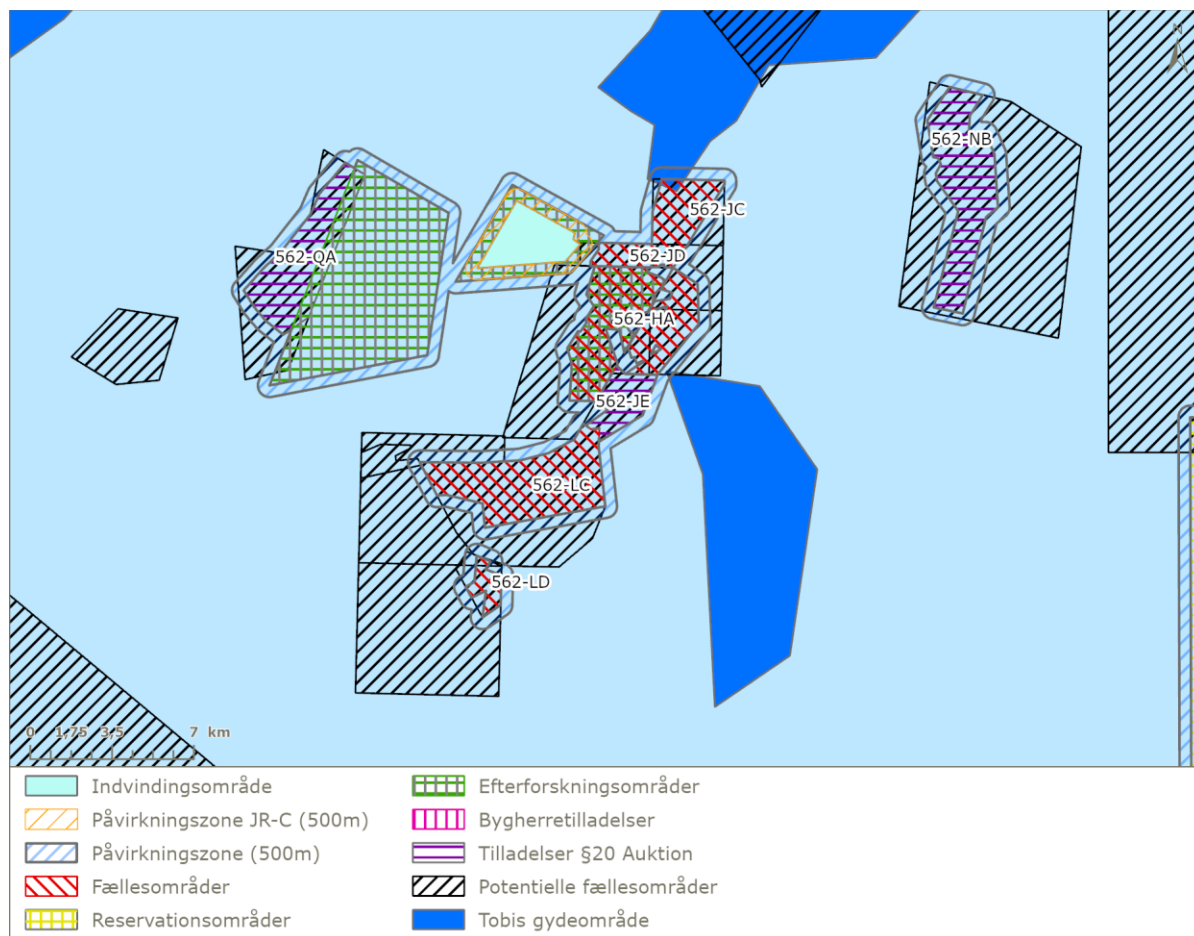
På baggrund af den geofysiske kortlægning foretaget af GEUS i 2020, vurderes det af Rambøll, at området på baggrund af den ansøgte mængde fortsat kan bære, at der årligt indvindes råstoffer i området.

Miljøkonsekvensrapporterne for JR-2020-A og JR-2020-C angiver i Figur 8-18 nærliggende indvindingsområder (Eneretsområder jf. §20, Fællesområder og efterforskningsområder) i relation til nærliggende tobis gydebanker baseret på det norske Kino-projekt (Sundby et al., 2017). Siden ansøgningen blev afsendt til Miljøstyrelsen, har Miljøstyrelsen i samarbejde med GEUS udarbejdet en oversigt over Potentielle Fællesområder (Miljø- og Ligestillingsministeriet, 2026b) .

På Figur 1 og Figur 2 vises en opdateret samlet oversigt over ansøgningsområderne i kumulation med eksisterende og potentielle indvindingsområder inkl. efterforskning på Jyske Rev. Da området i henhold til Kino-projektet er beliggende i nær afstand til mulige tobis gydebanker, er disse ligeledes gengivet i figurene.

Figur 1 Ansøgningsområde JR-2020-A samt øvrige indvindingsområder ved Jyske Rev ift. registrerede gydeområder for tobis, baseret på kortlagte gydeområder fra det norske KINO-projekt i 2017 (Sundby et al., 2017).

Figur 2 Ansøgningsområde JR-2020-C samt øvrige indvindingsområder ved Jyske Rev ift. registrerede gydeområder for tobis, baseret på kortlagte gydeområder fra det norske KINO-projekt i 2017 (Sundby et al., 2017).

Tabel 1 viser de på nuværende tidspunkt (marts 2026) aktive indvindingstilladelser på Jyske Rev med angivelse af udløbsdato, samlet mængde og afstand til de to ansøgningsområder. For opgørelse af den tilbageværende tilladte restressource af eksisterende bygherre-, auktions-, fællesområdetilladelser henvises til Miljøstyrelsens MARIS-database (Miljø- og Ligestillingsministeriet, 2026a).

Tabel 1 Tabeloversigt over de eksisterende indvindingstilladelser på Jyske Rev (anno: marts 2026)

Områdenummer	Tilladelse	Udløbsdato	Total mængde	Bemærkninger	Afstand (km) til: • JR-2020-A • JR-2020-C
Jyske Rev H 562-LD	Fællesområde	09-09-2033	480.000 m ³	Indvinding må kun ske ved slæbesugning	• 8,8 km, SØ • 11,6 km, S
Jyske Rev A 562-LC	Fællesområde	11-02-2030	5,1 mio. m ³	Indvinding må kun ske ved slæbesugning	• 4,5 km, S • 7,6 km, S
Jyske Rev 562-HA	Fællesområde	14-06-2029	6,6 mio. m ³	Indvinding må kun ske ved slæbesugning	• 5,8 km, Ø • 900 m, Ø
Jyske Rev F 562-JC	Fællesområde	12-07-2029	5,0 mio. m ³	Vilkår om fyldsandsmængde er gældende for den årlige mængde. Indvindingen skal ske ved slæbesugning	• 8,7 km, Ø • 2 km, Ø
Jyske Rev G 562-JD	Fællesområde	03-01-2032	1.345.000 m ³	Indvinding må kun ske ved slæbesugning	• 6,4 km, Ø • 60 m, Ø
Jyske Rev K 562-QA	Auktionstilladelse	21-10-2030	6,0 mio. m ³	-	• Delvist overlappende • 5,7 km, Ø
Jyske Rev J 562-JE	Auktionstilladelse	07-03-2029	3,0 mio. m ³	-	• 7,6 km, Ø • 4,4 km, S
Jyske Rev L 562-NB	Auktionstilladelse	25-02-2031	5,0 mio. m ³	-	• 21,6 km, Ø • 14,7 km, Ø

For vurdering af de kumulative effekter af alle råstofindvindinger på Jyske Rev henviser Rambøll til den i forvejen foretagende vurdering i afsnit 8.11, underafsnit 5 og 6 for begge ansøgningsområder. Vurderingen underbygges med følgende vurdering:

Som redegjort i Miljøkonsekvensrapporternes afsnit 7.1 vurderes tab af sediment fra marin råstofindvinding at spredes til nærområdet (100-200 m) fra aktiviteten og kun partikler mindre 0,15 mm at transporteres længere væk (Lisbjerg et al., 2002). Påvirkningen fra suspension af sediment, kan som beskrevet i Miljøkonsekvensrapporternes afsnit 8.2.2 og afsnit 8.3.1 potentielt medføre en påvirkning af de tilstedeværende bundflora og -fauna arter samt fiskearter, herunder fiskeæg. Rambøll vurderer, at påvirkningen af den biologiske mangfoldighed fra tab af sediment er tilstrækkeligt vurderet.

Som redegjort i Tabel 1 er nærmest beliggende indvindingsområde til JR-2020-A og JR-2020-C beliggende i en afstand på 4,5 km Øst og 60 m Øst for ansøgningsområderne. Kun enerets-auktionstilladelsen Jyske Rev K 562-QA er delvist overlappende med JR-2020-A. På Jyske Rev ses en generel nordgående strøm (Jyllandsstrømmen).

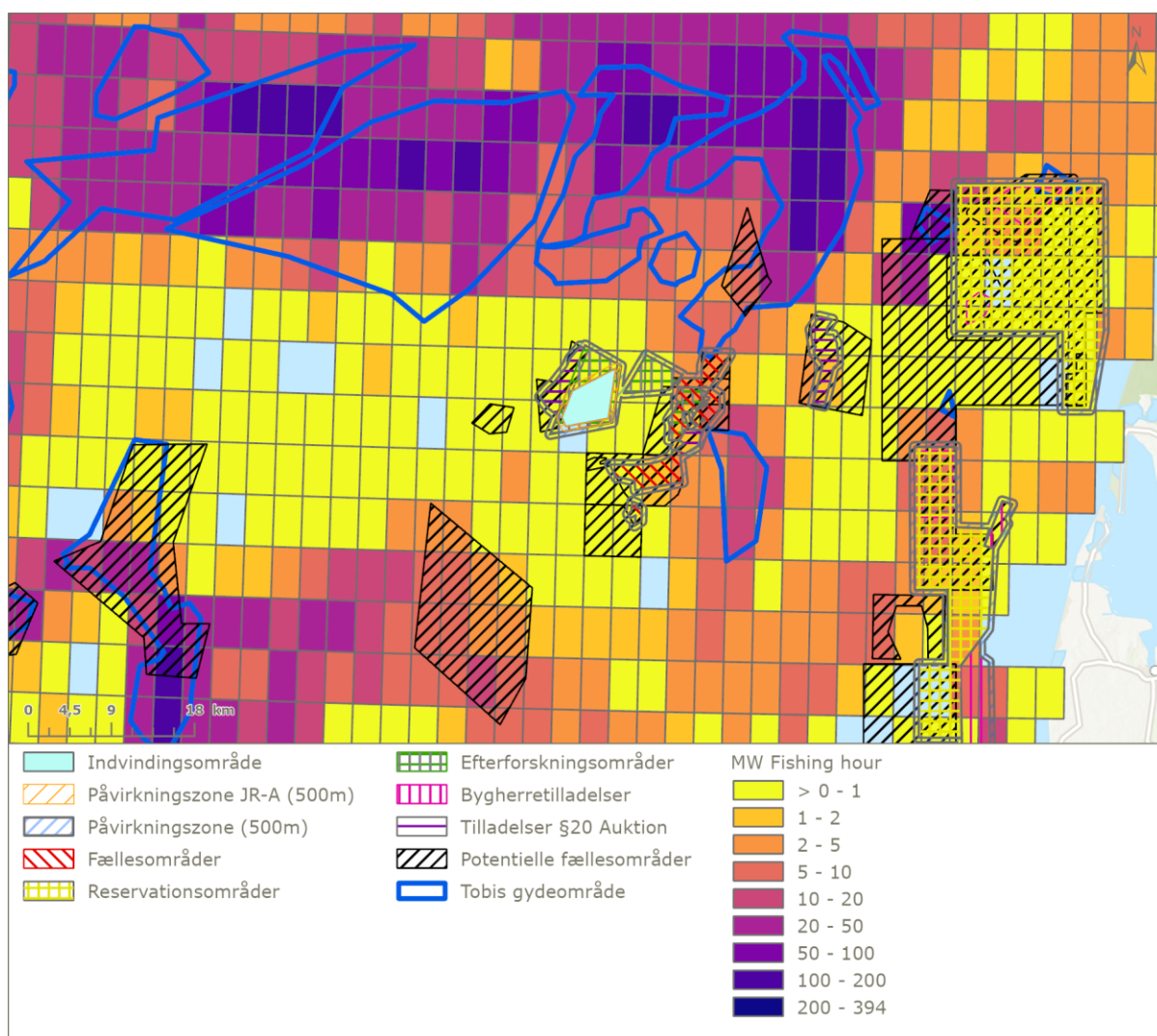
Undervandsstøj fra de ansøgte indvindingsaktiviteter er i Miljøkonsekvensrapporternes afsnit 7.2 vurderet som værende lokal og af kortere varighed, og begrænset til nærområdet omkring indvindingsfartøjet. Det vurderes, at indvindingsfartøjer ikke vil bidrage

til en væsentlig større merbelastning i forhold til den allerede tilstedeværende skibstrafik, der forekommer i ansøgningsområdet.

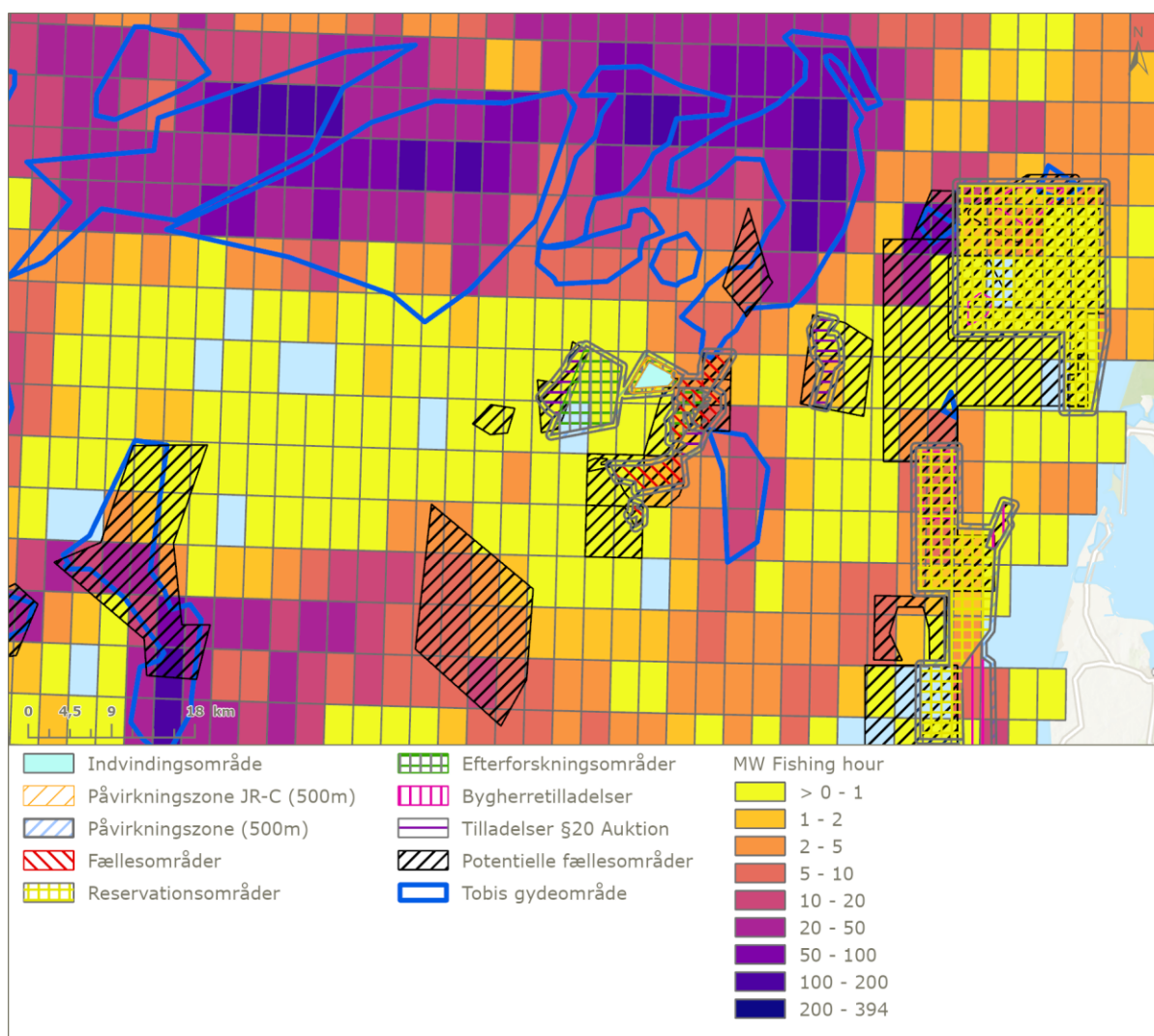
De potentielle påvirkninger i relation til øget sedimentspredning, undervandsstøj og skibstrafik vurderes i Miljøkonsekvensrapporterne, som værende lokale inden for ansøgningsområdet, og vurderes derfor ikke at medføre kumulative effekter i relation til andre råstofmæssige eller fiskerimæssige aktiviteter.

Miljøkonsekvensvurderingerne påpeger, at der potentielt kan ske lokale ændringer i overfladesubstratet og dybde inden for de ansøgte indvindingsområder. Denne påvirkning vil kumulativt med de eksisterende indvindingstilladelser på Jyske Rev kunne medføre en påvirkning af de biologiske forhold. Selvom de dynamiske forhold, der præger området, vil medføre, at indvindingsområdet ikke ændres i væsentlig grad, kan det i vurderingen ikke afvises, at substratforholdene på og omkring Jyske Rev samlet set over tid, kan blive mere sandet som følge af indvinding af grus og ral. I miljøkonsekvensrapporternes afsnit 8.11 bemærkes det dog, ansøgningsområderne efter endt indvinding stadig vil være egnet som tobis gydeområder, da den tilbageførte råstofrest vurderes at have en kornstørrelse mindre end 4-6 mm. Voksne individer af tobis foretrækker en grov til mellemgrov sandbund med en mediankornstørrelse på mellem 0,25 og 2 mm (Holland et al., 2005).

Opgørelser fra havforskningsrådet (ICES) viser, at der i perioder forekommer, et større tobisfiskeri i området omkring Jyske Rev, se Figur 3 og Figur 4.

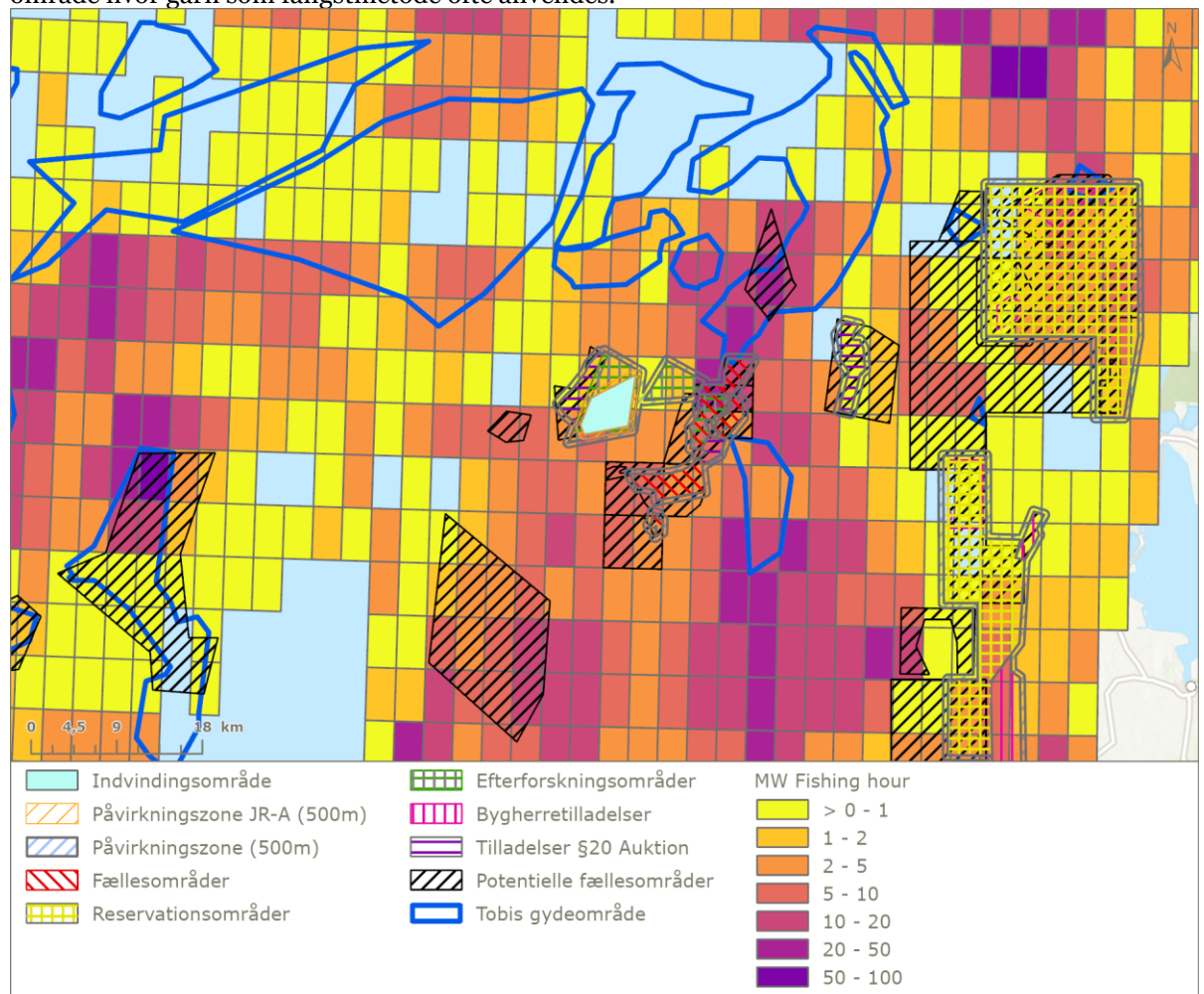
Figur 3 Ansøgningsområde JR-2020-A samt den gennemsnitlige årlige fiskeriindsats fra bundtrawl ((MW) fiskeritimer) i perioden 2021 – 2024 jf. (International council for the exploration of the sea, 2026).

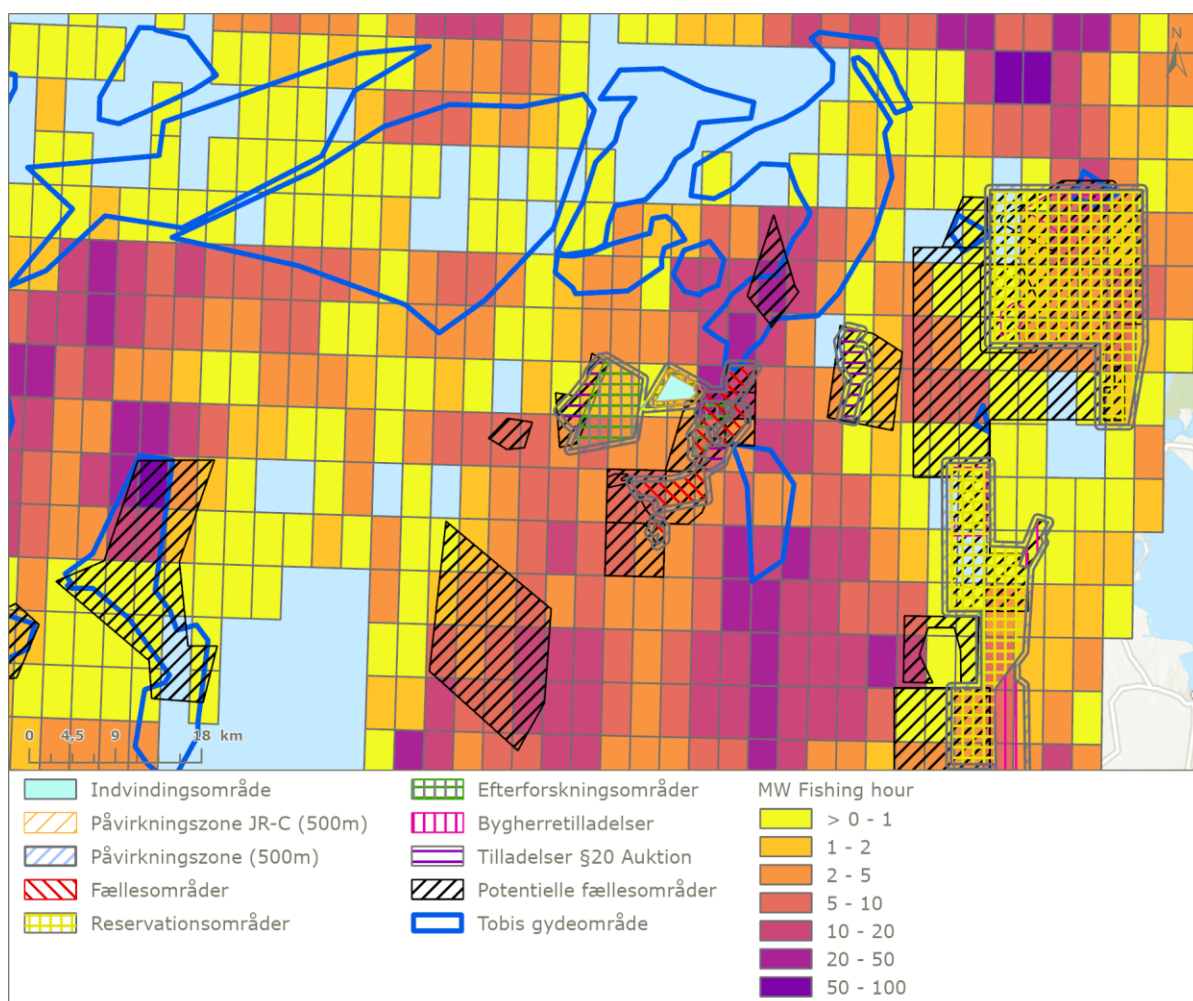
Figur 4 Ansøgningsområde JR-2020-C samt den gennemsnitlige årlige fiskeriindsats fra bundtrawl ((MW) fiskeritimer) i perioden 2021 – 2024 jf. (International council for the exploration of the sea, 2026).

Ansøgningsområderne for JR-2020-A og JR-2020-C er til sammenligning med de fiskede områder meget små, og kumulativt vurderes indvinding på Jyske Rev, på tværs af de eksisterende indvindingstilladelser ikke at medføre en væsentlig effekt på den fiskbare tobisressource. Samlet vil indvindingsområderne udgøre et havareal svarende til 28,8 km². Til sammenligning vurderes kortlagte gydebanker i den danske del af Nordsøen at udgøre 12.000 km², hvor indvindingsområderne kun berører en meget lille del af disse, mindre end 3 promille. De angivne gydeområder må dog anses for værende behæftet med nogen usikkerhed, da de kan variere fra år for år. Ud fra den tilgængelige viden, overlapper indvindingsområderne for JR-2020-A og JR-2020-C ikke med vigtige gydeområder baseret på det norske KINO-projekt, og påvirkningen fra potentiel opslugning af æg, vurderes derfor at være ubetydelig for den samlede bestand.

Fangster med garn og øvrige statiske redskaber findes i flere områder i Nordsøen. Som det fremgår af Figur 5 og Figur 6, så er de to indvindingsområder placeret i et lavintensitetsområde for disse redskaber. Indvindingsområderne JR-2020-A og JR-2020-C vurderes ikke som et område hvor garn som fangstmetode ofte anvendes.

Figur 5 Ansøgningsområde JR-2020-A samt den gennemsnitlige årlige fiskeriindsats fra statiske redskaber ((MW) fiskeritimer) i perioden 2021 – 2024 jf. (International council for the exploration of the sea, 2026).

Figur 6 Ansøgningsområde JR-2020-C samt den gennemsnitlige årlige fiskeriindsats fra statiske redskaber ((MW) fiskeritimer) i perioden 2021 – 2024 jf. (International council for the exploration of the sea, 2026).

Kumulativt vurderes indvinding i ansøgningsområderne JR-2020-A og JR-2020-C med de eksisterende indvindingstilladelser ikke at medføre en væsentlig påvirkning af de tilstedeværende miljø- og naturinteresser eller øvrige interesser, såsom skibssejls og fiskeri efter tobis at blive væsentligt påvirket.

- III. Det er Rambøll's vurdering, at denne bemærkning er uden for rådgivers ansvarsområde.
- IV. Det er Rambøll's vurdering, at de kumulative effekter på fisk og gydeområder er tilstrækkeligt belyst, og at oplysninger i nærværende notat understøtter resultater fra miljøkonsekvensvurderingerne.

10. Referencer

Holland, G. J., Greenstreet, S. P. R., Gibb, I. M., Fraser, H. M., & Robertson, M. R. (2005). Identifying sandeel *Ammodytes marinus* sediment habitat preferences in the marine environment. *Marine Ecology Progress Series*, 303, 269–282. <https://doi.org/10.3354/meps303269>

International council for the exploration of the sea. (2026). *ICES: Fisheriesexplorer*. <https://ices-taf.shinyapps.io/fisheriesXplorer/#eco=Greater North Sea&tab=home>

Lisbjerg, D., Petersen, J. K., & Dahl, K. (2002). *Danmarks Miljøundersøgelser Miljøministeriet Biologiske effekter af råstofindvinding på epifauna Faglig rapport fra DMU, nr. 391*.

Miljø- og Ligestillingsministeriet. (2026a). *MARIS: Det Marine Råstofindberetningssystem*. <https://raastofindvinding.dk/>

Miljø- og Ligestillingsministeriet. (2026b). *MiljøGIS: Råstoffer på havet*. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-raastofferhavetgis>

Sundby, S., Kristiansen, T., Nash, R. D. M., & Johannesen, T. (2017). Dynamic Mapping of North Sea Spawning: Report of the “KINO” Project. *Fisken og Havet* no. 2-2017. *Institute of Marine Research, Bergen*, 2.

Høringssvar fra myndighedshøring af partshøringssvar om marinarkæologi

SLKS jour. nr.: 25/12960 og 25/13187

Høringssvar til kulturhistorisk udredning af Auktionsområderne A-2020 og C-2020, Jyske Rev

Miljøstyrelsen har den 28. maj 2026, sendt sag partshøringssvar fra Thyborøn NordsøRå A/S om marinarkæologi på Jyske Rev (MST Id nr.: 14853768) i høring til Slots- og Kulturstyrelsen.

De to auktionsområder er beliggende udenfor 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles og derved er fortidsminder på havbunden ikke beskyttet af museumslovens §29g.

Partshøringssvaret fra Thyborøn NordsøRå A/S har i deres vurdering af hvorvidt råstofindvinding i de to auktionsområder påvirker kulturarv på havbunden redegjort plausibelt for at de geologiske forhold med kraftig erosion minimere risikoen for at påtræffe stenalderbosættelser.

Styrelsen vurderer således, at det ikke er nødvendigt at foretage yderligere afklaring.

Anlægsarbejde og anden fysisk aktivitet på havbunden

Fund af fortidsminder, herunder vrage af skibe, skibsladninger og dele fra sådanne skibsvrage kan anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen.

Alle fund og vrage registreres i det nationale register over Fund og Fortidsminder.

Styrelsen behøver en position og den tilgængelige dokumentation, eksempelvis udklip af side-scan data og nærmere beskrivelse af fundet eller lignende.

Anmeldelser skal sendes til adressen cfk@slks.dk

Lovgrundlag

§ 29 g. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af fortidsminder på havbunden, hvis de befinder sig i territorialfarvandet eller på kontinentalsoklen, dog ikke ud over 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles.

Hvis du har spørgsmål

Du kan læse mere om fortidsminder og museumsloven på styrelsens hjemmeside:

[Havbundens fortidsminder](#)

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os. Handler din henvendelse om dette brev, beder vi dig om at oplyse sagens journalnummer, der findes øverst i dette brev.